

**SÖDRA SKOLANS PLAN
MOT DISKRIMINERING, TRAKASSERIER OCH KRÄNKANDE
BEHANDLING**

Läsåret 2021/2022

Reviderad 2021-06-15

Förord

Vart kan du vända dig?

Om du känner dig kränkt, trakasserad eller diskriminerad under skoltid ska du i första hand vända dig till skolan. I ett första skede går det bra att kontakta vilken vuxen som helst på skolan som till exempel din mentor, någon undervisande lärare, kurator eller rektor. Skolan är skyldig att agera och utreda det som du är utsatt för samt upplever.

Det är av största vikt att alla som misstänker eller som får kännedom om att en elev far illa, agerar skyndsamt.

Kontaktuppgifter till elevhälsa, övrig personal och arbetslag finns på södra skolans hemsida <http://sodraskolan.se/test-sida/>.

Du som enskild kan även anmäla diskriminering eller kränkande behandling externt. Diskrimineringsombudsmannen hanterar anmälningar gällande diskriminering och Barn- och elevombudet hanterar anmälningar gällande kränkande behandling. Om du undrar över hur du går tillväga kan du gå in på deras hemsidor för att anmäla samt få mer information.

- Diskrimineringsombudsmannen www.do.se
- Barn- och elevombudet www.skolinspektionen.se/sv/BEO

Förord	1
1. Inledning	3
Syfte	3
Vision	3
2. Styrdokument	3
3. Definitioner	4
Diskriminering	4
Kränkande behandling	4
Bristande tillgänglighet	4
Normkritiskt förhållningssätt	5
EQ	5
Elevråd	5
Elevhälsan	5
4. Främjande och förebyggande arbete	6
Främjande och förebyggande arbete som all personal ansvarar för	6
Främjande och förebyggande arbete som elevhälsan ansvarar för	7
Främjande och förebyggande arbete som arbetslagsledarna ansvarar för	7
Främjande och förebyggande arbete som rektor och biträdande rektor ansvarar för	7
5. Kartläggningar	8
6. Analys av de årliga målen 2020/2021	9
7. Nulägesanalys	13
8. Mål för läsåret 2021/2022	21

1. Inledning

Syfte

Syftet med Södra skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling är att främja elevers lika rättigheter och möjligheter samt att motverka kränkningar i skolan. Utbildningen ska utformas i enlighet med demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Planen omfattar verksamheterna från förskoleklass till årskurs 9 samt fritidshemmets verksamhet. Planen revideras inför varje nytt läsår.

Vision

Södra skolan är en skola där alla oavsett kön, etnisk bakgrund, religion, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder, könsöverskridande identitet eller uttryck har lika värde och behandlas med respekt. Öppenhet och demokratiska former för arbetet präglar skolan. I vår dagliga verksamhet arbetar vi för att skapa en god arbetsmiljö där trakasserier, kränkningar och diskriminering inte förekommer. Södra skolan fokuserar på och arbetar med EQ, emotionell intelligens, där vi strävar efter att utveckla och träna elevernas sociala och emotionella kompetens. Detta innebär att vi ger eleverna verktyg i att förstå och kontrollera sina egna känslor, men också att utveckla förmågan att förstå och leva sig in i andra människors situation.

2. Styrdokument

Södra skolans plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling regleras av Skollagen och Diskrimineringslagen.

Skollagen (2010:800)

- 1 kap. 5§ - ” ...Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.”
- 6 kap. 8§ - ”Huvudmannen ska se till att varje år upprätta en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever”.
- 6 kap 10§ - ” En lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn”.

Diskrimineringslagen (2008:567)

- 1 kap. 1§ ”Denna lag har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter”.
- SFS (2006:1011) – elevers delaktighet i likabehandlingsarbetet.

3. Definitioner

Diskriminering

Diskrimineringslagen finns för att skydda elever mot att skolor på osaklig grund behandlar en elev sämre än andra elever utifrån någon av de sju diskrimineringsgrunderna; kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck samt ålder. Diskrimineringslagen skiljer mellan direkt diskriminering, indirekt diskriminering och trakasserier. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande, förutsätter det någon form av makt hos den som diskriminerar. I skolan är det huvudmannen eller personalen som kan göra sig skyldig till diskriminering. Barn och elever kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse då maktförhållandet mellan dem är lika.

Direkt diskriminering: En elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av de sju diskrimineringsgrunderna. Ett exempel på direkt diskriminering kan vara om en elev utifrån kön nekats tillträde till Södra skolan för att det könet är överrepresenterat på skolan.

Indirekt diskriminering: En myndighet kan också diskriminera genom att behandla alla lika. Det sker när skolan tillämpar en bestämmelse som verkar neutralt men som i praktiken missgynnar en elev på grund av någon av de sju diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som av religiösa skäl önskar annan mat.

Trakasserier: Ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna. Om ett uppträdande är av sexuell natur och kränker någons värdighet kallas det *Sexuella trakasserier*.

Kränkande behandling

Kränkande behandling innebär att en elevs värdighet kränks utifrån skäl som inte har med diskrimineringsgrunderna att göra. En kränkning kan vara fysisk, verbal eller psykosocial och innebär att någon blir utsatt för negativa handlingar såsom elaka kommentarer, ryktesspridning, utfrysning, knuffar, slag eller olaga hot såväl muntligt som via sms och sociala medier.

Bristande tillgänglighet

Med bristande tillgänglighet avses att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att “skäliga åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan sådan funktionsnedsättning”.

Normkritiskt förhållningssätt

Ett normkritiskt förhållningssätt handlar om att granska de normer och oskrivna regler som finns i en organisation, i en grupp eller i samhället i stort. Ett normkritiskt förhållningssätt har dubbla strategier; att synliggöra det som är osynligt utan att göra det annorlunda samt vidga normerna genom att skapa nya inkluderande normer.

EQ

"Du har rätt till dina känslor men ansvar för ditt handlande".

EQ på Södra skolan är både ett ämne och ett förhållningssätt som genomsyrar allt som personal och elever gör i sin vardag. Södra skolan strävar efter att utveckla och träna elevernas sociala och emotionella kompetens. Detta innebär att vi ger eleverna verktyg i att förstå och kontrollera sina egna känslor, men också att utveckla förmågan att förstå och leva sig in i andra människors situation.

I ämnet EQ arbetar vi för att skapa trygghet, stärka självkänsla och självförtroende samt förbättra de sociala relationerna i grupperna. Praktiska inslag kan vara värderingsövningar, forumspel samt stresshantering. Att du har rätt till dina känslor, men ansvar för ditt agerande ligger alltid till grund för vårt arbete på skolan.

Elevråd

Minst en elev från varje klass träffar rektor vid tre till fyra gånger per läsår för att diskutera aktuella skolfrågor.

Elevhälsan

Elevhälsan på skolan består av rektor, biträdande rektor, specialpedagog, speciallärare, skolsköterska, studie- och yrkesvägledare samt skolkuratorer och har som huvudsyfte att arbeta främjande och förebyggande på skolan. Rektor är beslutsfattare inom elevhälsan.

I elevhälsans arbete ingår att ha en god överblick kring det allmänna läget på skolan, både pedagogiskt, hälsomässigt samt psykosocialt. Elevhälsan skall också ha en handlingsberedskap för att vidta åtgärder där det finns behov genom att initiera, stödja, samordna, följa upp samt utvärdera insatser för eleverna. Vid behov fungerar elevhälsans funktion även stödjande i utvecklingssamtal samt vid nätverksmöten. Elevhälsan, under ledning av rektor, har också det övergripande ansvaret för krisgruppen på skolan (se separat dokument *Södra skolans krisplan*).

4. Främjande och förebyggande arbete

Det förebyggande arbetet handlar om att förhindra risker för diskriminering, trakasserier och kränkningar medan det främjande arbetet syftar till att stärka förutsättningarna för likabehandling i verksamheten och behöver följaktligen inte utgå från identifierade problem eller riskfaktorer. Södra skolans främjande arbete bedrivs långsiktigt, kontinuerligt och riktar sig till alla elever på skolan. En viktig framgångsfaktor är att all personal arbetar mot samma mål. Detta skapar trygghet både bland elever, vårdnadshavare samt personal på skolan.

Främjande och förebyggande arbete som all personal ansvarar för

- Att EQ genomsyrar skolans vardag där eleverna ges möjlighet att regelbundet diskutera värdegrund, normer, attityder och hur goda relationer kan vårdas.
- Att visa lyhördhet gentemot eleverna och understödja deras delaktighet, inflytande och utrymme i verksamheten.
- Att aktivt ta del av och arbeta med de mål som är upprättade i planen mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling på Södra skolan.
- Att ständigt aktualisera Södra skolans ordningsregler.
- Informera elever och vårdnadshavare om planen mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.
- Att under terminen organisera gemensamma aktiviteter för skolan såsom friluftsdagar, skoljogg och introduktionsdagar. Dessa aktiviteter syftar till att eleverna skall lära känna varandra och bli trygga i gruppen.
- Rastaktiviteter på skolgården ledd av pedagoger med syfte att stärka gemenskapen hos eleverna samt skapa trygghet och trivsel.
- Att under läsåret förvissa sig om elevernas trivsel och fånga upp signaler om eventuell otrivsel i elevgrupper samt återkoppla detta till vårdnadshavare.
- Att kontinuerligt informera vårdnadshavare via skolans informationskanal Infomentor.
- Att upprätthålla studiero samt god lärandemiljö genom att ha mobilfria lektioner, tydlig lektionsstruktur, rättvist fördelat talutrymme samt vuxennärvaro på lektioner och raster.
- Att i nya klasser på skolan, under senare delen av höstterminen, ha ett extrainsatt föräldramöte med fokus på värdegrundsfrågor och EQ.
- Att delta i elevgenomgången en gång per termin där elevhälsan och pedagoger utbyter information och samverkar kring elever med extra behov av stöd.
- Att anmäla, utreda och följa upp kränkande behandling av elever i för ändamålet avsett digitalt verktyg.

- Att en gång per månad kontrollera samt följa upp elevers skolfrånvaro.

Främjande och förebyggande arbete som elevhälsan ansvarar för

- Att fungera stödjande och rådgivande gentemot pedagoger i psykosociala, pedagogiska och medicinska frågor.
- Att genomföra medicinska, pedagogiska och sociala överlämningar av elever inför nytt läsår samt vid behov under pågående termin.
- Att under vårterminen innan skolstart träffa alla nya elever och vårdnadshavare i enskilda samtal samt genomföra överlämningar från andra skolor med elevens bästa i fokus.
- Att informera arbetslagen angående elever med särskilda behov där särskild hänsyn behöver tas.
- Att kontrollera, följa upp samt kartlägga elevers frånvaro enligt aktuell frånvarorutin.
- Att delta i ämneslaget EQ som arbetar med att skapa en röd tråd för EQ- arbetet på skolan i alla årskurser.
- Att samarbeta med andra organisationer och myndigheter såsom socialtjänst, psykiatri, fritidsgårdar och förebyggande teamet.
- Att erbjuda hälsosamtal med skolsköterska i förskoleklass, åk 2, 4 och 7.
- Att genomföra trygghetsvandringar under VT i årskurs 2, 4 och 7 för att kartlägga den psykiska och fysiska miljön på skolan.
- Att genomföra en elevhälsadag per termin där samtliga i elevhälsan avsätter en heldag för att utveckla skolans elevhälsoarbete och värdegrund.
- Att utföra observationer på lektionstid i EQ i samtliga klasser på höstterminen.

Främjande och förebyggande arbete som arbetslagsledarna ansvarar för

- Att inom arbetslaget kontinuerligt ta upp frågor kring elevers trygghet och trivsel.
- Att information om elevernas trivsel tas upp i ledningsgruppen och återkopplas till arbetslagen.
- Att vid oro kring enskilda elever ha en dialog med elevhälsan enligt elevhälsarutinen.

Främjande och förebyggande arbete som rektor och biträdande rektor ansvarar för

- Att vid medarbetarsamtal diskutera med personalen på vilket sätt de arbetar med att belysa EQ och likabehandlingsarbetet i undervisningen.
- Att EQ och likabehandlingsarbetet på skolan får utrymme på gemensam konferenstid/studiedagar under läsåret.

- Att leda arbetet i elevhälsan och krisgruppen.
- Att varje läsår samla all personal för information och diskussion kring de årliga målen i södra skolans plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.
- Att ha god kunskap om elevernas arbetsmiljö genom att t.ex. driva elevråd, genomföra skyddsronder samt göra klassrumsbesök.
- Att organisera för genomförandet av trygghetsenkät i alla årskurser varje läsår som riktar sig till samtliga elever och vårdnadshavare.

5. Kartläggningar

Syftet med kartläggningarna är att få information om trivseln på skolan och att hitta förbättringsområden. På Södra skolan arbetar vi på följande sätt för att kartlägga förekomsten av diskriminering, trakasserier samt kränkande behandling.

Observationer: Observationer sker kontinuerligt under läsåret av personal under exempelvis raster och lektioner.

Kränkningsanmälningar: Anmälan vid kränkning görs i ett digitalt formulär. Varje vecka går elevhälsan igenom underlaget för att få en samlad lägesbild över skolans klimat.

Frånvaro: Elevhälsan analyserar elevers frånvaro och kartlägger orsakerna till dessa.

Hälsosamtal: Elever i förskoleklass samt åk 2, 4 och 7 erbjuds individuella samtal hos skolsköterska, där fokus ligger på faktorer som påverkar livsstil, trygghet samt inlärning. Detta sker kontinuerligt under läsåret.

Psykosociala samtal: Utifrån behov erbjuds individuella samtal med elever kontinuerligt under läsåret.

Elevgenomgångar: En gång per termin anordnas en elevgenomgång där elevhälsan och pedagoger utbyter information och samverkar kring elever och klasser.

Trygghetsvandringar: Kuratorer genomför trygghetsvandringar tillsammans med elevgrupper 1 gång/läsår, för att delvis kartlägga trygga och otrygga platser på skolan men även få generell information om trivsel samt otrivsel på skolan.

Utvecklingssamtal: Under utvecklingssamtalet förvissas sig ansvarig mentor om elevens trivsel.

Årlig elev- samt föräldraenkät: Södra skolan medverkar i Kalmar kommuns trygghetsenkät som genomförs varje år. Enkäten vänder sig till årskurs f-9 samt föräldrar och tar bland annat upp frågor rörande förekomsten av kränkande behandling, trakasserier samt diskriminering. Elevhälsan ansvarar för genomförandet och sammanställningen av resultatet. De år skolan deltar i Skolinspektionens Skolenkät ersätter det deltagandet i kommunens trygghetsenkät.

Överlämningar: Specialpedagog/speciallärare genomför pedagogiska och sociala överlämningar varje vårtermin mellan nya elever/vårdnadshavare samt avlämnande skola.

6. Analys av de årliga målen 2020/2021

Södra skolans målformulering rörande likabehandlingsarbetet inför läsåret 2020/2021 grundades i kartläggningarna som gjordes - främst utifrån elevenkäterna samt trygghetsvandringarna. I dem framkom att eleverna inte upplever en tillfredsställelse i frågor som berörde delaktighet och inflytande samt jämställdhet och genus.

Den specifika målformuleringen kring delaktighet blev därav att intensifiera arbetet i att främja elevernas upplevelse av delaktighet såväl i skolans undervisning som i skolmiljö. Gällande jämställdhet och genus handlade det om att uppmärksamma och motverka begränsande könsnormer så att eleverna kunde utveckla sina förmågor utan att begränsas av dessa. Det är följaktligen dessa mål som ska utvärderas.

Arbetslag F-3

Pedagogerna i arbetslag F-3 har under läsåret 20/21 aktivt arbetat med elevernas delaktighet genom att lyssna in elevernas idéer och låta dem få vara delaktiga i de planerade aktiviteterna, både inom de olika ämnesområdena och på rasterna.

Eleverna har exempelvis fått välja redovisningsformer inom olika arbetsområden. De som önskat har även fått pröva på att planera och leda egna lektioner och aktiviteter. Även skolans klassråd har varit ett forum där eleverna har fått möjlighet att påverka skolans miljö och trivsel genom klassråd. Sammanfattningsvis har arbetet kring delaktighet och inflytande tagits emot väl från eleverna och med ett engagemang. När pedagogerna har gjort eleverna mer delaktiga har det resulterat i att eleverna har vuxit, utvecklats och har lärt sig att ta ansvar. De har även sett att elevernas självkänsla har påverkats positivt.

Vad gäller det andra målet som handlar om genus och jämställdhet så anser arbetslaget att de förmedlar en värdegrund där de ser alla elever som individer och tänker på att alla blir sedda utifrån dem de är oavsett könstillhörighet. De stärker individerna i att våga ta ställning, ha åsikter och få vara sig själva. Under läsåret har de arbetat med inte aktivt förstärka rådande könsnormer på individ- och grupp-nivå. Ett exempel är att använda begreppet "hen". Elever uppmuntras att se till allas olika behov och lära sig behandla varandra med respekt och omtanke. Pedagogerna har noterat att eleverna är kloka och umgås med varandra utifrån person och intressen snarare än kön.

Arbetslag 4-6

I arbetslag 4-6 har pedagogerna implementerat begreppen "inflytande" och "delaktighet" mer i samtal med eleverna för att synliggöra för eleverna när de har inflytande. I likhet med arbetslag f-3 har de låtit eleverna påverka undervisningsformen. Eleverna har fått arbeta med ett projekt där de har fått skriva texter om inflytande/ delaktighet. Detta har varit ett sätt att bli lite mer lyhörd för elevernas tankar och idéer. Vilket kan göra att det blir ett annat utfall än om pedagogen hade fått organisera arbetet med delaktighet.

Arbetslaget upplever att eleverna blir entusiastiska när de får vara med och påverka sin skolmiljö och undervisning själva.

Pedagogerna anser att arbetet med delaktighet är ett långsiktigt och påminnande arbete som inte är färdigt än. De anser att det är osäkert ifall eleverna märker någon stor skillnad på ett år, men över tid om arbetet fortsätter kommer troligtvis känslan av delaktighet och inflytande att öka.

Vad gäller målet kring genus och jämställdhet anser arbetslaget att de har vi en tät kommunikation och gemensamt förhållningssätt som underlättar arbetet. De har dagliga utvärderingar och kontinuerliga uppföljningar kring vad de har sett och hört gällande könsnormer. Om en elev säger något olämpligt utifrån genus och jämställdhet så sker direkta åtgärder och tillsägelser på individnivå. De anser att det är viktigt att bemöta eleverna i det vardagliga som sker på skolan. Även på grupp-nivå sker en kontinuerlig dialog kring jämställdhet och genus. Ett sätt att motverka begränsade könsnormer är att använda könsneutrala begrepp och att inte förutsätta att eleven lever i en heteronormativ familj med en mamma och pappa. I gruppindelning eller liknande tänker pedagogerna utifrån kunskapsnivå utan att behöva ta hänsyn till exempelvis kön.

Pedagogerna upplever att det mycket sällan är några diskussioner om saker kopplat till kön. De tänker att detta är ett resultat kring det arbete som görs och kan se en skillnad från tidigare år. De tror att framgångsfaktorn handlar om att vara samspelade i arbetslaget utifrån sådana här

övergripande frågor. En reflektion som de har gjort är att det står hur många pojkar/ flickor som går i respektive klass på klasslistorna. Detta är en reflektion som troligtvis inte hade uppkommit om skolan inte hade arbetat med denna typen av frågor.

Arbetslag 7

Pedagogerna i arbetslag 7 menar att de efterfrågar elevernas delaktighet fortlöpande och att de hela tiden arbetar för att ha en bra dialog med elevgrupperna. Detta gör de exempelvis genom att ställa kontrollfrågor kring om det behövs ytterligare genomgångar, förklaringar och så vidare. Eleverna uppmanas även att reflektera kring sin egen delaktighet vid avslutning av arbetsområden. Upprättande av extra anpassningar är ett annat exempel där elevernas delaktighet tydligt beaktas. Pedagogerna beskriver att eleverna själva har känt sig delaktiga, vilket de har förmedlat under bland annat utvecklingssamtal.

Vad gäller målet som rör jämställdhet och genus har arbetslaget arbetat mycket för att motverka negativ grupp-jargong där det ofta förekommer kränkande uttryck relaterat till genus och sexuell läggning. Pedagogerna beskriver att de aktivt tänker på att ha ett könsneutral språkbruk i deras undervisning. Ett exempel på det är att könsneutralisera idrottsbegrepp som “man mot man försvar” till “person mot person försvar. De anser att det är viktigt att föra diskussion kring dessa ämnen när det finns något att anknyta till i de samtal som uppstår i skolmiljön.

Arbetslag 8

Arbetslag 8 har under läsåret haft en kontinuerligt dialog med klasserna kring hur de upplever skolmiljön och undervisning med syftet att eleverna bland annat ska kunna påverka sin undervisning. Ett sätt att göra eleverna delaktiga är att de periodvis har fått vara med och påverka examinationsform och när de ska ske. Eleverna visar en större acceptans och förståelse om de får vara med och påverka sin undervisning.

Arbetslaget förmedlar att de är öppna och lyhörda när elever kommer till dem med problem och att de tillsammans med eleverna försöker hitta lösningar. Pedagogerna menar att nyttan med att göra eleverna delaktiga i undervisningen är att det utvecklar skolans undervisning genom att bidra med ett annat perspektiv på undervisningen.

Vad gäller målet om jämställdhet och genus så har södra skolan ett ämnesövergripande arbetsområde kring detta för elever i årskurs 8. Arbetslaget menar att det är ett pågående och kontinuerligt arbete i de flesta ämnena med allt från att fördela ordet under lektioner, diskussioner i klasser till medvetenhet kring när de delar in eleverna i grupper. Genus genomsyrar även skolans

EQ- undervisning. Pedagogerna märker att detta är ett ämne som berör eleverna och som det finns mycket nyfikenhet och intresse kring. Dock upplever de även det motsatta då de har mottagit reaktioner från en del elever som tycker att det är mindre prioriterat och i vissa fall provocerande frågor att närma sig.

Arbetslag 9

Arbetslag 9 förmedlar att de gör eleverna delaktiga genom att ständigt informera eleverna om vad som händer i skolan. I likhet med arbetslag 8 lyssnar pedagogerna in eleverna när det gäller arbetsområde som ska avslutas och hur de vill bli examinerade. Ibland på EQ:n har eleverna kunnat påverka vad de vill jobba med för att minska stressnivån och för att nå så långt som möjligt. Eleverna har kunnat påverka vad de vill jobba med för ämnen i de fall de ligger efter med uppgifter. De har också fått påverka innehållet i undervisningen till viss del. Arbetslaget har en noggrann genomgång kring vad som händer under veckan, så att eleverna ska känna en förutsägbarhet och delaktighet i det som sker. Det skapar en trygghet hos eleverna så att de känner att de har kontroll över sin skolsituation. Pedagogerna beskriver även att de har många individuella samtal med eleverna för att strukturera skolarbete och minska stressnivån.

Årets mål kring delaktighet har även påverkat pedagogerna för egen del i deras profession. De upplever att de har blivit mer medvetna om metoder och strategier för hur de kan arbeta med delaktighet och ge eleverna inflytande över sin skolsituation.

Vad gäller läsårets andra mål så upplever arbetslaget att de har ökat sin kunskap om genus och jämställdhet. De har läst olika texter med eleverna utifrån temat genus och jämställdhet som senare har diskuterats. De har påmint såväl kollegor och elever att använda könsneutrala ord.

De bemöter eleverna i det vardagliga som sker på skolan. Elever uppmuntras att se till allas olika behov och lära sig behandla varandra med respekt och omtanke. Om personalen hör kränkningar utifrån genus och jämställdhet så sker direkta tillsägelser och åtgärder. Vad gäller hur läsårets mål har tagits emot av eleverna så beskriver arbetslaget att det har tagits emot med blandade åsikter, där många är positiva men där en del har uttryckt motstånd.

Sammanfattningsvis kan vi se att skolan under året aktivt arbetat med delaktighet och inflytande samt genus och jämställdhet. Vad gäller målet att intensifiera elevernas delaktighet och inflytande har arbetslagens arbetssätt samt det enskilda förhållningssättet i hur de arbetat som pedagoger skilt

sig en del då bl.a. förutsättningarna varit olika, vilket exemplifieras ovan för varje stadiedel. Dock kan vi se att det finns en röd tråd på södra skolan i hur arbetet har sett ut. Skolan har fokuserat på att lyssna in elevernas idéer och låta dem påverka sin undervisning samt har låtit eleverna vara delaktiga i de planerade aktiviteterna. Eleverna har fått välja redovisningsformer och på högstadiet fått vara delaktiga i hur de vill bli examinerade. En annan medveten handling har varit att aktivt använda begreppen “delaktighet” och “inflytande” i samtal med eleverna, för att synliggöra för eleverna när de har inflytande. Vi ser att personalen på södra skolan har mycket att vinna på kollegialt lärande som en del av att ta vara på kunskapen som finns stadium-övergripande och på så sätt fylla på arbetsätt och metoder.

Vad gäller läsårets andra mål kring att medvetandegöra och motverka begränsande könsnormer så har södra skolans personal aktivt arbetat för att använda ett könsneutralt språkbruk som t.ex. “hen istället för han/hon” och att inte förmedla heteronormativa föreställningar. Elever har uppmuntrats att se till allas olika behov och lära sig behandla varandra med respekt och omtanke. Vidare har det skett ett fortsatt arbete med att bemöta eleverna i det vardagliga som sker på skolan. Personalen har arbetat för att stävja en negativ gruppjargong och om en elev har sagt något olämpligt utifrån genus och jämställdhet så har det skett direkta åtgärder och tillsägelser. Södra skolan har även arbetat aktivt med genus och jämställdhet under EQ-lektionerna, vilket möjliggörs av att just EQ är ett schemalagt ämne i samtliga årskurser. Något som även återkommer i skolans olika stadier är att eleverna har fått läsa litteratur som anknyter till ämnet om genus och jämställdhet.

7. Nulägesanalys

Syftet med nulägesanalysen är att beskriva och analysera skolans trivsel och trygghet samt förbättringsområden utifrån det som framkommer från kartläggningarna.

Ett verktyg för att kartlägga är trygghetsvandringarna där våra elever ges möjlighet att påverka sin situation och sin omgivning. Avsikten är att skapa engagemang och delaktighet som i sin tur kan leda till förslag som förbättrar skolmiljön och ökar tryggheten i skolan. Trygghetsvandringarna görs varje vårtermin i årskurs 2, 4 och 7. Det som framkommer i årets trygghetsvandringar utifrån likabehandling är bland annat följande:

- **Studiero:** Eleverna i årskurs 2 tycker att det oftast är tyst på lektionerna. De märker en positiv förändring vad gäller studieron sedan föregående läsår. Alla är dock överens om att det blir problematiskt när de har vikarie. De säger att det blir stökigt och ostrukturerat, vilket de tror beror på att de är ovana och otrygga när det kommer en ny person. Eleverna

i år 4 berättar att de har testat ett nytt koncept för möbleringen av klassrummet ”Elmemodellen”. Det som kännetecknar denna modell är att de sitter längs med väggarna, avskärmade gentemot varandra. Samtliga är positiva till möbleringen eftersom de kan fokusera och koncentrera sig samtidigt som studieron har blivit bättre. 7A - upplever att de har ganska bra studiero på samtliga lektioner. Dock upplever de att studieron är sämre under de praktiska ämnena. Detta är även något som 7B och 7C signalerar. De tror att det har att göra med ämnets natur såsom att det inte är samma struktur och förutsägbarhet samt att eleverna blir mer rörliga när de behöver hämta material och så vidare. Samtliga klasser i årskurs 7 ser även ett samband mellan studieron och schemalaggningsen. Lektioner som är i slutet av dagen tenderar att bli stökigare eftersom eleverna vid den tidpunkten är trötta och ofokuserade.

- **Genus:** Eleverna i år 2 upplever att det generellt sett är uppdelat mellan killar och tjejer när det kommer till kompisrelationer. Eleverna menar att det finns en underliggande åsikt hos eleverna om att killar och tjejer ej kan leka eller vara med varandra på raster och dylikt.

Detta återspeglas även i årskurs 4 som menar att det har ändrats mycket sedan de gick i lågstadiet. Deras upplevelse är att alla umgicks med alla när de gick i tredje klass. De säger att hela klassen lekte på rasterna och hade roligt utan att det blev bråk. Nu tycker de att klassen har blivit mer gruppindelad och framförallt efter genus, tjejer är med tjejer och killar med killar.

- **Trygghet/trivsel:** Eleverna i år 2 tycker att det är ett positivt klimat mellan eleverna där alla är snälla mot varandra. Alla i klassen är måna om att se till att alla har någon att vara med. Eleverna berättar att de inte direkt upplever att det finns otrygga områden på skolområdet.

Dock berättar eleverna i årskurs 2 att det finns en otrygghet *mellan* dem och andra elever - särskilt mellan elever som är yngre kontra elever som är äldre.

I årskurs 4 råder det olika åsikter kring hur eleverna upplever tryggheten. Någon känner stor trygghet på södra skolan. En del upplever att det stundtals känns tryggt men att tryggheten sviktar när det sker kränkningar. Det finns dem som de upplever kränker andra. Framförallt tycker de att det är en hård jargong och ett negativt språkbruk som är problemet. De uttrycker dock att kränkningarna i klassen har blivit färre men att det fortfarande är ett förbättringsområde. Eleverna tycker att klimatet mellan elever och personal är bra.

År 7 upplever att tryggheten är bra på skolan. De tycker att relationen till personalen på skolan är bra och att det generellt finns tillräckligt med vuxna (raster, matsal osv). Samtliga förmedlar att det är mycket gruppindelningar i klasserna. Dock så tycker eleverna att de är bra på att uppmärksamma om någon verkar ensam och då alltid ser till att eleven ifråga känner sig sedd och får vara med och delta. Eleverna säger att de är medvetna om att det stundtals råder en hård jargong i årskurs 7, de benämner det som skojbråk (både verbalt och fysiskt) som ibland urartar.

Ett annat verktyg för att kartlägga är den kommungemensamma elevenkäten som görs varje vårtermin i samtliga årskurser. Enkäten består av ett antal frågor med svarsalternativen: stämmer helt/ganska bra/ganska dåligt/inte alls och vet ej. I denna redovisning tolkas stämmer helt/ganska bra som ja, och stämmer ganska dåligt/inte alls som nej. Vet ej redovisas inte. Nedan visas resultat av föregående års elevenkät samt nuvarande års resultat.

Enkät fritidsverksamhet f-3	19/20		20/21	
	Ja %	Nej %	Ja %	Nej %
Jag trivs på fritidshemmet	75,7	9,8	91.5	2.1
Jag känner mig trygg på fritidshemmet	78	4,9	87.2	2.1
Jag trivs med de vuxna på fritidshemmet	85,4	4,9	97.9	0
Jag kan påverka vad vi gör på fritidshemmet	51,2	26,8	66	17
Jag tycker att killar och tjejer får samma förutsättningar	61	19,5	74.5	10.6
Jag är nöjd med mitt fritidshem som helhet	65,9	17,1	93.6	4.3

Kommentar: Resultatet av enkäten inom fritidsverksamheten visar en stor procentuell ökning av trivseln inom verksamheten i jämförelse med föregående läsår. Detta innefattar både generell trivsel inom fritidsverksamheten samt känsla av trygghet och trivsel med de vuxna.

Vidare har Södra skolans personal under läsåret utifrån vår målformulering arbetat med delaktighet samt genus.

Utfallet av enkäterna på fritids visar att de frågor som berör dessa områden procentuellt sett har ökat sedan föregående läsår. Vid fråga om en känner att en kan påverka vad en skall göra på fritidsverksamheten ser vi en ökning med nästan 15 % (14,8) sedan föregående års elevenkät. Vid fråga om en tycker att tjejer och killar ges samma förutsättningar svarar nästan 14% (13,5) fler än föregående läsår att de tycker det.

Enkät f-3	19/20		20/21	
	Ja %	Nej %	Ja %	Nej%
Jag har studiero på lektionerna	29,5	44,3	59,1	18,2
I min skola följer eleverna de ordningsregler som finns	49,2	16,4	48,5	16,7
I min skola är vi elever med och påverkar på vilket sätt vi ska arbeta med olika skoluppgifter	27,9	29,5	36,4	24,2
I min skola respekterar vi varandra	75,4	11,5	89,4	3
I min skola finns det elever som jag är rädd för	16,4	77	15,2	81,8
Jag vet vem på skolan jag kan prata med om någon varit elak mot en elev	90,2	4,9	95,5	3
Jag känner mig trygg på skolan	78,7	9,8	89,4	3
Jag trivs i skolan	82	8,2	92,4	3
De vuxna på skolan reagerar om de får reda på att någon har varit elak mot en elev	86,9	4,9	87,9	3
De vuxna på skolan ger killar och tjejer samma förutsättningar	68,9	8,2	75,8	4,5

Kommentar: Det som framträder starkast i elevenkäten f-3 är den stora ökningen av upplevd studiero på lektionerna. Här ser vi en ökning på närmare 30 % (29,6) sedan föregående läsårs elevenkät.

Även trivsselfaktorn har, i likhet med fritids, ökat på lågstadiet samt känsla av trygghet och upplevelsen av att en respekterar varandra. Elevernas upplevelse av att en har någon att vända sig

till när någon har varit elak har ökat något (5,3%). De tycker i likhet med föregående år att de vuxna reagerar om de får reda på att någon varit elak mot en annan elev, vilket hela 87,9 % tycker (jmf 86,9% föregående år).

Utifrån de mål som Södra skolan har arbetat med under läsåret

Enkät 4-6 (svarsfrekvens 42)	19/20		20/21	
	Ja %	Nej %	Ja %	Nej %
Jag har studiero på lektionerna	71,4	16,6	80,6	14,9
Mina lärare ser till att ordningsregler på skolan följs	85,7	11,9	91	7,5
Mina lärare ger killar och tjejer samma förutsättningar	78,5	16,6	86,5	7,5
I min skola är vi elever med och påverkar på vilket sätt vi ska arbeta med olika skoluppgifter	64,3	30,9	68,7	17,9
I min skola respekterar vi varandra	83,3	14,3	85,1	10,5
I min skola finns det elever som jag är rädd för	9,5	78,6	9	83,6
Jag vet vem på skolan jag kan prata med om någon varit elak mot en elev	88	4,8	95,5	3
Jag känner mig trygg på skolan	100	-	95,5	4,5
Jag trivs i skolan	90,5	7,2	94	6
De vuxna på skolan reagerar om de får reda på att någon har varit elak mot en elev	88,1	4,8	86,6	11,9
Elevhälsogruppen i min skola frågar oss elever hur vi har det i skolan och hemma	52,4	21,4	74,6	10,5

Kommentar: Enkätresultatet i år 4-6 visar i likhet med lägstadiet att upplevelsen av studieron på lektionerna har ökat. I jämförelse med föregående läsår upplever drygt 9 % fler elever att studieron är bättre. Trivsselfaktorn har ökat såväl som upplevelsen av att en respekterar varandra.

Den målsättning som skolan arbetat med i form av genus och delaktighet har också gett goda resultat enligt elevenkäten. Vid fråga om eleverna känner sig delaktiga svarar 68,7 % att de gör det i jmf med föregående läsår där 64,3 % svarade att de kände sig delaktiga i skolarbetet. Andra målsättningen kring genus påvisar också goda resultatet där 8 % fler elever än föregående år anser att de ges samma förutsättningar oavsett könstillhörighet.

Eleverna på mellanstadiet upplever även att de har förtroende för de vuxna när de hänt något där 95,5 % svarar att de vet vem de ska prata med om någon elev varit elak mot en annan elev. Vid fråga om elevhälsagruppen på skolan frågar eleverna om deras mående samt hemmiljö svarar 74,6 % att de tycker det, vilket är en ökning med dryga 22 % sedan föregående år.

	19/20		20/21	
Enkät 7-9 (svarsfrekvens 174)	Ja %	Nej %	Ja %	Nej %
Jag har studiero på lektionerna	70,1	25,3	69,9	26,2
Mina lärare ser till att ordningsreglerna på skolan följs	75,9	14,9	80,6	11,7
På lektionerna är vi elever med och påverkar på vilket sätt vi ska arbeta med olika skoluppgifter	47,7	41,9	54,8	36,4
Vi elever har inflytande över undervisningens innehåll	38,5	42	44,7	36
I min skola är vi elever med och påverkar vår skolmiljö	58,6	27	64,6	24,8
I min skola är vi elever med och bestämmer vilka ordningsregler vi ska ha	22,4	61,5	25,7	56,3
I min skola respekterar vi varandras olikheter	73,6	16,1	68,4	24,8
I min skola finns det elever som jag är rädd för	11,5	77	15	79,1

Jag vet vem på skolan jag kan prata med om någon varit elak mot en elev	84	8	85,4	8,7
Jag känner mig trygg på skolan	87,9	5,1	86,4	10,2
Jag trivs i skolan	81,6	10,9	83,5	14,1
De vuxna på skolan reagerar om de får reda på att en elev blivit kränkt	75,9	12,6	73,8	16
Elevhälsogruppen i min skola frågar oss elever hur vi har det i skolan och hemma	48,3	28,1	50,9	24,7
Mina lärare ger killar och tjejer samma förutsättningar	75,9	16,6	73,3	19

Kommentar: I likhet med föregående läsår är de positiva slutsatser som kan göras utifrån elevenkäten för åk 7-9 att eleverna i stor utsträckning känner sig trygga och trivs på skolan samt att de vet vem de kan gå till om någon far illa. Från läsåret 19/20 till 20/21 är siffrorna närmast konstanta. De har förändrats marginellt från 87,9 % till 86,4 % vad gäller tryggheten och ökat från 81,6 % till 83,5 % i fråga om elevernas trivsel. En god relation mellan personal och elever är grunden för en trygg studiesituation som i förlängningen kan leda till gynnsammare studieresultat.

De utvecklingsområden som framträder även detta läsår är delaktighet och inflytande. Eleverna upplever fortfarande i hög grad att de inte har inflytande över sin skolmiljö, undervisning samt på vilket sätt de ska arbeta med skoluppgifter. Elevernas känsla av bristande inflytande och delaktighet har även att göra med de ordningsregler som finns på skolan. Trots att siffrorna är låga så har samtliga siffror som rör delaktighet och inflytande ökat, vilket tyder på att personalens engagemang gällande dessa frågor har givit resultat. Från läsåret 19/20 till 20/21 har resultatet ökat med 7,1 procent i frågan om eleverna upplever att de är med och påverkar på vilket sätt de arbetar med olika skoluppgifter. 6,2 % fler elever anser att de har inflytande över undervisningens innehåll jämfört med föregående år. Under frågeställningen om eleverna anser att de få vara med och påverka sin skolmiljö har resultatet ökat med 6% och vad gäller inflytandet över ordningsregler har resultatet ökat 3,3%. I dagsläget är det dessvärre, trots en ökning, fortfarande endast 25,7 % som upplever att de får vara med och bestämma över vilka ordningsregler som ska råda.

Utifrån enkäten är det 26,2% elever som anser att det inte är studiero under lektioner. När andra elever stör eller är högljudda påverkas studieron negativt och därmed även elevernas förutsättningar att kunna inhämta och ta del av kunskap.

Ett annat utvecklingsområde rör elevhälsans arbete. På frågeställningen “Elevhälsogruppen i min skola frågar oss elever hur vi har det i skolan och hemma” uppger 50,7 % jämfört med tidigare läsår 48,3 % att de har blivit tillfrågade kring sitt mående. Då hela 24,4 % har svarat “vet ej” är det oklart om eleverna förstår frågans innebörd. Utformningen av frågan är problematisk då elevhälsans huvudsakliga syfte inte är att fråga varje elev hur de mår utan att finnas tillgängliga på andra sätt såväl medicinskt, pedagogiskt och socialt såväl på individ- som gruppnivå.

Sammanfattande nulägesanalys

Sammanfattningsvis har personalen under läsåret 20/21 kontinuerligt synliggjort för eleverna när och hur de är med och påverkar innehållet i skolan. Södra skolan har även implementerat begreppen “delaktighet och inflytande” i verksamheten genom att använda dem mer frekvent. Detta arbete har givit resultat, då det i samtliga årskurser har visat på ett bättre resultat i frågorna i jämförelse med föregående läsår.

Dock visar kartläggningarna för F-9 samt fritids att delaktighet och inflytande är ett fortsatt utvecklingsområde för Södra skolan då dessa områden generellt visar lägre resultat. Mellanstadiet utmärker sig dock med högre resultat i sammanhanget där 68,7 % av eleverna upplever att de är med och påverkar på vilket sätt de arbetar med olika skoluppgifter. Jämför samma frågeställning med f-3 där 36,4% av eleverna anser att de är med och påverkar och 54,8 % i årskurs 7-9.

Vidare påvisas det både i trygghetsvandringarna samt i elevenkäten, i framförallt lågstadiet samt högstadiet, att studieron är ett fortsatt utvecklingsområde. Södra skolan kommer att fortsätta sitt arbete att förbättra studieron genom att det finns ett pedagogiskt ledarskap med tydliga förväntningar i klassrummet och en medvetenhet om elevers individuella förutsättningar och behov samt anpassar undervisningen efter det. Personal kommer att fortsätta att reagera på ordningsstörande inslag.

Det som inte framkommer i så hög grad i elevenkätena men som blir tydligt i trygghetsvandringarna är frågan om jämställdhet och genus. Föregående år förmedlade eleverna att de behandlas olika utifrån kön, vilket resulterade i att Södra skolan valde att fokusera på att medvetandegöra och motverka begränsande könsnormer. I läsårets trygghetsvandringar fortsätter elever att förmedla genusrelaterade frågor, men den här gången rör det sig mer om deras sociala relationer såsom att de anser att det är gruppindelad mellan de olika könen. De menar att de har fallit in i en kultur där tjejer umgås med tjejer och killar med killar. Med detta i beaktande ser elevhälsan ett fortsatt behov av att arbeta med samma mål även under nästkommande läsår.

8. Mål för läsåret 2021/2022

De mål som redovisas är de resultat som södra skolan vill åstadkomma utifrån de förbättringsområden som har framträtt i kartläggningen och analysen.

Delaktighet och inflytande

- Att intensifiera arbetet i att främja elevernas upplevelse av delaktighet såväl i skolans undervisning som i skolmiljö

Jämställdhet/Genus

- Uppmärksamma och motverka begränsande könsnormer så att eleverna kan utveckla sina förmågor utan att begränsas av dessa